

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ	11
-------------------	----

Α. ΤΟ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΩΣ ΘΕΜΑ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ

Εισαγωγικό σημείωμα	17
<i>I. Το μειονοτικό φαινόμενο: μια ευρωπαϊκή ιστορία .....</i>	<i>26</i>
α. Η οικουμενική ανάδυση του απόμου ως επιβεβαίωση του ανήκειν	26
β. Άτομο, κράτος, έθνος, έθνος-κράτος, μειονότητες	31
γ. Η αρχή των εθνοτήτων και το ζήτημα των μειονοτήτων ..	38
δ. Το ερώτημα του ανήκειν σήμερα	43
<i>II. Η δόμηση της έννοιας της μειονότητας σε νομική κατηγορία ..</i>	<i>47</i>
α. Η τάξη δικαίου από το λόγο στην εμπειρία	47
β. Τα κεκτημένα και οι απορίες της πολλαπλότητας στο δίκαιο	55
γ. Νομικός πλουραλισμός και η έννοια της μειονότητας	58
δ. Η διεκδίκηση ως συστατική πράξη της μειονότητας	65
<i>III. Μεταβλητά ζητήματα μειονοτικών δικαιωμάτων .....</i>	<i>73</i>
α. Το «πρόβλημα» του «ορισμού» των μειονοτήτων	73
β. Η αμφισημία των συλλογικών δικαιωμάτων	77
γ. Τα μειονοτικά ως δικαιώματα δι-υποκειμενικών σχέσεων που πηγάζουν από την αναγνώριση της ομάδας	87

**Β. ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Εισαγωγικό σημείωμα	96
<i>I. Αδιέξοδες προσλήψεις των μειονοτικών δικαιωμάτων</i>	
στην Ελλάδα	98
α. Μια προβληματική ιστορική κληρονομιά	98
β. Οι καιροί αλλάζουν	114
γ. Ο μειονοτικός λόγος στην Ελλάδα	120
δ. Οι δύο διαδρομές του μειονοτικού λόγου	123
ε. Αναγνώριση και προστασία	129
στ. Ο μειονοτικός λόγος ανάμεσα στο αίτημα διαφορο- ποίησης και την επιταγή ομοιογένειας	132
ζ. Ανθρώπινα ζητήματα και μειονοτικά δικαιώματα στην Ελλάδα	139
<i>II. Το τέλος της εθνικής ομο(ιο)γένειας .....</i>	
α. Οι λειτουργίες του εθνικού μύθου	141
β. Τελείωσαν τα ψέματα	149
γ. Παραδοσιακές και νέες μορφές ετερότητας	154
δ. Για την αναγκαιότητα μιας ολοκληρωμένης εννοιολό- γησης των ιστορικών και των νέων μορφών ετερότητας ..	160
<i>III. Μια περίπτωση: το μακεδονικό ζήτημα ενώπιον του Ευρω- παϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου .....</i>	
α. Εισαγωγικά: για το δικαίωμα του συνεταιρισμού στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη	169
β. Το μακεδονικό ζήτημα: ένα ιστορικό και πολιτικό διακύβευμα επί του πεδίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Βουλγαρία ... και στην Ελλάδα	171

γ. Το δικαίωμα της συνεταιριστικής ελευθερίας στην ΕΣΔΑ	179
δ. Το ιστορικό της υπόθεσης	182
ε. Η πλήρης ενσωμάτωση των μειονοτικών στα ανθρώπινα δικαιώματα	189
στ. Η «φαινομενική θεμελίωση», τα όρια της ερμηνείας και το κράτος δικαίου	191
ζ. Η αδυναμία προληπτικής χρήσης της νομολογίας του ΕυρΔΔΑ: η προειδοποίηση από την υπόθεση «Α. Σαδίκ κατά Ελλάδας»	194
η. Η (μη) εκτέλεση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου	199
Επίμετρο: τα παράδοξα της συνεταιριστικής ελευθερίας στην υπόθεση του Κόμματος Ενημερίας (Refah) και άλλων κατά Τουρκίας	203

Γ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ, (ΠΟΛΥ)ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Εισαγωγικό σημείωμα	209
<i>I. Βοσνία, Κόσοβο: Οι ανοιχτές πληγές της «προστασίας της πολυπολιτισμικότητας» στα Βαλκάνια .....</i>	<i>220</i>
α. «Η προστασία της πολυπολιτισμικότητας»	220
β. Η επί του αλλοδαπού πεδίου υπεράσπιση των δικαιωμάτων από τη «διεθνή κοινότητα»	222
γ. Σημεία των δικαιωμάτων του ανθρώπου από την αποστολή του ΟΑΣΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη	226
δ. Ένα επιβεβλημένο φυλετικό Σύνταγμα στην υπηρεσία της πολυπολιτισμικότητας	233
ε. Μια δυσσιώνη σύγκριση με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας	244

στ. Από το «πολιτικό ποδόσφαιρο» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον ανθρωπιστικό πόλεμο	247
ζ. Τα «δικαιώματα του ανθρώπου» ως μέσο και άλλοθι επιβολής πολιτικής και διεθνούς επέμβασης	258
Επίμετρο: ανθρώπινα δικαιώματα και κυριαρχία	260
<i>II. Η αυτοϋπονομευτική υπόσταση των ευρωπαϊκών αντιρατσιστικών πολιτικών . . . . .</i>	<i>262</i>
α. Εισαγωγικά	262
β. Η θεωρητική αυτοϋπονόμηση ή ο «πολιτισμός» ως νεορατσισμός	265
γ. Η πολιτική αυτοϋπονόμηση: η επικύρωση του ρατσιστικού λόγου στα πράγματα	272
δ. Το κόστος της θεωρίας του «πολιτικού κόστους» στην κοινωνία	275
ε. Η άγνοια πεδίου	278
στ. Η αυτοϋπονομευτική αντιμετώπιση του πολιτικού εξτρεμισμού: η περίπτωση της Αυστρίας	281
ζ. Αντιρατσιστικές σκοπιμότητες και αφοπλισμός του ρατσιστικού λόγου	284
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	287